

Srpskim energetska sektorom dominira proizvodnja iz uglja, čiji kapacitet je 3,9GW. Ona je značajno dopunjena radom hidroelektrana i, donekle, radom elektrana na gas.

Iako se Srbija obavezala da će do 2020. učešće obnovljivih izvora iznositi 27 odsto, do kraja 2015. instalisano je samo 10,8MW solarnih i 5MW kapaciteta baziranih na eksploataciji biomase. Značajan razvoj predviđen je u vetrosektoru, jer je NREAP u ovoj oblasti predvideo osposobljavanje 500MW do 2020. Uprkos planovima, početkom 2016. bilo je instalisano samo 10,4MW vetrokapaciteta, uključujući park od 9,9MW koja je dozvole dobila u novembru 2015. Smatra se da odgovornost za spor napredak snosi pre svega nedostatak bankabilnog PPA.

Novi PPA model objavljen je u junu 2016, sa ciljem da se za investitore pojača percepcija rizika. Uz to, uvođenje one-stop-shop za građevinske dozvole ima za cilj olakšavanje administrativnih procedura u ovoj oblasti. Manji projekti još uvek nailaze na probleme na lokalnom nivou. Uprkos napretku u vezi sa izdavanjem dozvola, procena je da Srbija neće dostići target NREAP-a do 2020. godine, posebno kada je reč o velikim i malim hidroprojektima.

Potencijal obnovljivih izvora energije sa aspekta troškovi-konkurentnost:

Srbija raspolaže značajnim dodatnim isplativim vetropotencijalom kapaciteta 5,6GW, ali on može biti ostvaren samo pod uslovom da kapital bude obezbeđen po nižoj ceni. Postoji i značajan hidropotencijal na rekama Ibar, Morava, Dunav i Drina. Dalje, kapacitet potencijalne solarne energije iznosi 6,9GW. Njegova realizacija u ovom trenutku je skupa, ali mogla bi da postane značajno povoljnija tokom narednih godina.

Hidroenergija i dalje ima najkompetitivniji RET u Srbiji. Očekuje se da se LCOE za solarni PV i vetar smanjuje narednih godina. Oni su u ovom trenutku, prema procenama, EUR84/MWh o EUR60/MWh, na najpovoljnijim lokacijama.

Investicioni okvir za obnovljivu energiju

Razvoj u oblasti vetrosistema je spor, uprkos tome što je u novembru 2009. predstavljen FIT od EUR92/MWh za period od 12 godina, za koji su investitori smatrali da je dovoljan. I drugi oblici obnovljive energije bili su obučeni sistemom podrške, ali je, uprkos tome, kvota za solarni PV ostala na niskih 10MW. Glavni razlog je nedostatak bankabilne PPV. Iako je zabeležen određeni napredak u toj oblasti, činjenica je i da brojne administrativne prepreke otežavaju procese.

Raniji PPA nije obezbeđivao dovoljnu sigurnost investitorima, zato što je bio uključivan tek nakon izgradnje. Takođe, nedostajala je mogućnost međunarodne arbitraže i zaštita od retroaktivne promene zakonskih regulativa. Sve ovo dovelo je do stagnacije, posebno kada je reč o velikim projektima. Oni manji, pak, bili su manje izloženi rizicima. Npr. nedavno

otvoreni vetropark Kula dobio je zajam od 10 miliona evra, sa kamatom od 6-7 odsto, grejs periodom od dve godine i 10-12 godina dugim periodom vraćanja.

Veći projekti, kao npr. Continental Wind 158MW wind park, tražili su veću sigurnost, pa je Vlada usvojila novi PPA model, što bi trebalo da pokrene situaciju.

Akcionari očekuju da će target u oblasti vetropotencijala biti ostvaren do 2020, uz implementaciju bankable PPA. Tome u prilog govori podatak da su investitori značajan krug finansiranja već „zatvorili“ kroz preliminarni PPA. Sa druge strane, hidroprojekti su još uvek u razvojnoj fazi, pa se predviđa da je ostvarenje targeta u toj oblasti malo verovatno.

Razvoj solarnog PV u Srbiji nije dobio značajnu podršku. Slab razvoj solarne kvote delimično je prourokovan strahom da će njena značajna proizvodnja podići cenu električne energije.

Dalje, postoji evidentan nedostatak fondova za promovisanje malih privatnih investicija u ovoj oblasti. Merna šema još uvek nije razmatrana prvenstveno zbog niske, regulisane cene struje. SHPP developeri suočavaju se sa poteškoćama na lokalnom nivou, gde nema dovoljne saradnje sa vlastima.

Komplikovane administrativne procedure za dobijanje dozvola takođe predstavljaju veliku prepreku, uprkos napretku koji je postignut tokom poslednjih nekoliko godina. Zakon o planiranju i izgradnji iz 2014. uveo je one-stop-shop sistem na lokalnom i nacionalnom nivou. On je predvideo elektronsku proceduru za dobijanje dozvola i naložio ministarstvima da imenuju posebne organizacione jedinice u okviru svoje jurisdikcije koje bi sprovodile procese u ovoj oblasti.

Ove mere pokazale su neke efekte početkom 2016. i trebalo bi da povežu i ubrzaju procese. Prema ranijoj regulativi, investitor je bio u obavezi da nabavi oko 40 dokumenata od različitih institucija, a realiacija vetroprojekta mogla bi da potraje i pet godina. Takođe, pre nego što je zakon stupio na snagu, investitor je dokaze o vlasništvu morao da obezbedi na samom početku postupka za dobijanje dozvola. Pošto su propisi o vlasništvu nad zemljom izuzetno komplikovani u Srbiji, ovo je značajno usporavalo realizaciju. Prema trenutnoj regulativi, proces dobijanja dozvole može da se razvija uporedo sa obezbeđivanjem dokaza u vezi sa vlasništvom. Ipak, još uvek postoje dileme u vezi sa tim koliko će novi one-stop-shop model zaista popraviti situaciju i da li će elektronsko izdavanje dokumenata zaživeti.